

SCA Wood Magazin

2/2024

HÅLLBARA
EMBALLAGE

AI-FORSKARE OM
FRAMTIDENS ROBOTAR

SCA-PRODUKTER
SOM BIM-OBJEKT

Han leder den tungta elektrifieringen

Fredrik Allard ansvarar för omställningen till eldrift för lastbilstillverkaren Scania. Han ser stor potential för elektrifieringen av tunga fordon, inte minst inom skogsnäringen.

Setting new standards

I över 60 års tid har SSG samlat svensk industris främsta experter i kommittéer och nätverk för att hitta lösningar på branschens gemensamma utmaningar.

Idag är vi Nordens ledande leverantör av digitala tjänster för säkrare och mer hållbara arbetsplatser. Bland våra kunder finns över 400 av de största internationella industriföretagen, mer än 50 000 entreprenörer och vi levererar cirka 500 000 digitala säkerhetsutbildningar - varje år.

Vi välkomnar framtidens utmaningar och möjligheter. Med innovativ teknik lägger vi grunden för nya tjänster som gör internationell industri konkurrenskraftig.

Upptäck vårt utbud på ssgsolutions.com

< Fredrik Allard leder arbetet med elektrifiering för lastbilstillverkaren Scania.

^ Bygger traditionella trähus med modern teknik.

^ Danica Kragic Jensfelt forskar om AI.

SCA-produkter > som BIM-objekt i digitala bibliotek.

6 TRÄHUS MED TINNAR OCH TORN

Jupiter & Gran bygger trähus som blandar historisk skönhet med modern teknik.

32 FLERBOSTADSHUS I ARKTISKT KLIMAT

Tålighet och estetik ledde det nordliga projektet till vågiga panelen SCA Lynx.

12 ELEKTRIFIERADE TUNGA TRANSPORTER

Scania fokuserar på skiftet till mer hållbara transportsystem.

36 "ALLT KOMMER ATT PÅVERKAS AV AI"

Danica Kragic Jensfelt forskar om framtiden för människa och maskin.

20 TRÄVAROR FÅR DIGITALA PASS

Digitala produktpass underlättar för hållbara val, återbruk och återvinning.

40 NYTT EU-RAMVERK FÖR ATT ÅTERSTÄLLA NATUR

Så påverkas det svenska skogsbruket av förordningen om naturrestaurering.

28 MÖT THE TIMBER GROUP

Levererar byggmaterial till byggindustrin och trävaruhandeln i Storbritannien.

44 SCA-PRODUKTER SOM BIM-OBJEKT

Med BIM-objekt samlas teknisk information och hållbarhetsdata om byggkomponenter.

SCA Wood Magazine

2/2024

ANSVARIG UTGIVARE

Vanessa Pihlström

CHEFREDAKTÖR

Håkan Norberg

PRODUKTION

Frosting kommunikationsbyrå

OMSLAGSFOTO

Mattias Bardå

ÖVERSÄTTNING

Semantix

TRYCK

Stibo Complete, Katrineholm

PAPPER

Omslag: Munken Polar, 200 g

Inlaga: Munken Polar, 120 g

KONTAKT

SCA Wood
Skepparplatsen 1
851 88 Sundsvall

060-19 30 00

sca.com/sv/traprodukter

PRENUMERATION

woodinfo@sca.com

SCA Wood Magazine trycks på FSC™-certifierat papper (FSC™ C012075). Produktionen strävar efter minsta möjliga miljöpåverkan och förordar ansvarsfullt skogsbruk.

Om du inte längre vill prenumerera på SCA Wood Magazine, kontakta scawoodmagazine@sca.com så avslutar vi omgående hanteringen av dina personuppgifter kopplade till denna prenumeration.

Äntligen är hösten här!

JAG TYCKER OM SOMMAREN, och vintern också för den delen, men på några sätt är hösten svårslagen. För mig betyder den här årstiden att jaktssäsongen inleds, både tillsammans med mitt älgjaktlag i Västerbotten och med småviltsjakt kring Sundsvall och in mot Jämtlandsfjällen. Höstens jakt och de naturupplevelser som den för med sig är väldigt värdefullt för mig och något som jag alltid ser fram emot.

På jobbet fortsätter vi att hitta bättre och smartare sätt att arbeta, oavsett årstid. Vi ska få våra sågverk att hantera fler träslag, för att ta tillvara på skogens tillgångar ännu bättre. Vi skapar högsta möjliga värde av varje trästock genom avancerad CT-skanning. Vi byter till emballage som till 70 procent består av återvunnet material. Och vi fortsätter att öka produktionen av sågade trävaror av contortatall.

Tillsammans med lastbilstillverkaren Scania har vi under två år framgångsrikt testat världens första elektriska timmerbil – och nu tar vi ytterligare en i drift. I det här numret berättar Fredrik Allard, som ansvarar för elektrifieringen inom Scania, om framtiden för eldrivna tunga transporter.

Under hösten och vintern kommer vi också att börja marknadsföra att våra produkter nu finns som BIM-objekt, vilket jag verkligen ser fram emot. Det kommer att ge arkitekter, konstruktörer och beslutsfattare i föreskrivande led möjligheten att få all relevant data direkt i handen via ett API, vilket är ett snabbt och tydligt sätt att visa miljöfördelarna med att bygga med trä. Det ska bli väldigt spännande! Läs mer om BIM-objekt på sidan 44.

I det här numret får du också träffa AI-forskaren Danica Kragic Jensfelt, som ser en framtid där smarta robotar är ett stöd då vi människor inte räcker till, och entreprenören Daniel Blomqvist, som bygger trähus som kombinerar historisk skönhet med modern teknik.

Inspiration, innovationer och storslagna naturupplevelser, alltså. Visst är det härligt att hösten är här?

Trevlig läsning!

JERRY LARSSON
AFFÄRSOMRÅDESCHEF, SCA WOOD

VÄRLDENS STÖRSTA STADSKVARTER I TRÄ

NÄSTA ÅR ÄR DET BYGGSTART för Stockholm Wood City, världens största urbana stadsbyggnadsprojekt i trä, i Sickla i östra Stockholm. Projektet omfattar 250 000 kvadratmeter yta som ska fyllas med 7 000 arbetsplatser och 2 000 bostäder, allt i byggnader med stomme av trä.

Byggnader i trä bidrar till minskade koldioxidutsläpp och erbjuder fördelar för både hälsa och miljö. Projektet, med byggstart 2025 och första färdigställda byggnader beräknade till 2027, inkluderar även egenproducerad och lagrad energi, vilket ytterligare minskar husens klimatpåverkan.

Fastighetsbolaget Atrium Ljungberg är initiativtagare och byggherre för Stockholm Wood City. För mer information:

> al.se/sickla/stockholmwoodcity/

Sagolika trähus

MED TINNAR OCH TORN

TEXT JENNIE ZETTERQVIST FOTO RANIA RÖNNTOFT

Materialvalet är inspirerat av den norrländska skogen, arkitekturen av träpatronernas påkostade stenhus – och färgsättningen av lustfyllda fasader i San Francisco. Daniel Blomqvist grundade trähusföretaget Jupiter & Gran för att bygga sina drömmars hus med historisk skönhet och modern teknik. – Om man ändå bygger kan man lika gärna satsa och lägga till lite extra. Det tillför ju andra värden som lever vidare och gör människor glada i många, många år, säger han.

JUPITER & GRAN har sin bas i Matfors, en mindre ort väster om Sundsvall som i sin tur är en historisk centralort för den svenska skogsindustrins framväxt. Fram till 1990 drev SCA pappersbruk på området, men nu är det andra verksamheter i de forna brukslokalerna. Inga skyltar skvallrar om att det är just här fantasifulle trähus numera får liv, men när vi svänger in på gårdsplanen råder det ingen tvekan om att vi har kommit rätt. Ett rikt smyckat trätorn står i ensamt majestät vid infarten. Det väntar på att få bli kronan på verket på Jupiter & Grans första nyproducerade trähus i Sundsvall.

– Vi byggde tornet först, både för att skapa lite uppmärksamhet och visa vad vi kan och vill göra. Så bygger vi huset sen när rätt tomt dyker upp, berättar Daniel Blomqvist.

Snickrat har han gjort sedan barndomen.

– Jag har lärt mig hantverket genom kojbyggen, lite fler kojbyggen och sedan husrenoveringar. Det gäller att testa, testa, testa och lära sig längs vägen. Bara man är tillräckligt nyfiken brukar allt gå bra och jag har utvecklat mitt kunnande på det sättet, säger han.

TAR VARA PÅ MODERN TRÄTEKNIK

Det första renoveringsprojektet var ett hus från 1800-talet på Södermalm, klassiska bostadskvarter i Sundsvall. Daniel Blomqvist upptäckte en glädje i att återställa huset i rätt stil och efter det följde fler och större projekt. Slutligen började han rita sina egna drömhus med målet att konstruera dem från grunden, i trä. Han är inte utbildad arkitekt men har ett nära samarbete med Tradition Arkitekter när hans drömmar ska omsättas till verklighet.

– Det känns roligt att göra flerbostadshus i trä med klassisk arkitektur i dag när det finns så många tekniker som inte fanns på 1800-talet, som limträ och stommar i massivträ. Det tycker jag att man ska passa på att dra nytta av, säger han.

Jupiter & Gran är ett byggföretag med inriktning på innovation. Målet är att hitta moderna tekniker för att använda naturliga material på sätt som går lätt att producera – samtidigt som byggnaden ska bli vacker och själfull. Andra har beskrivit det som "nyttänkande gammaltänkande".

– Mitt intresse kommer rakt av från Sundsvalls historia, med alla rikedomar som kom från den blomstrande skogsindustrin och användes för att bygga upp stenhusen som står där i Stenstan än i dag. Eftersom jag är uppvuxen där har den klassiska, utsmyckade 1800-talsarkitekturen alltid varit det naturliga för mig. Jag hämtar även inspiration från de ännu äldre trähusen som utgjorde staden innan den brann ner år 1888, berättar Daniel Blomqvist.

För det är en självklarhet att materialet ska vara trä. Jupiter & Gran vill skapa hälsosamma boendemiljöer med naturliga material, fria från onödiga plaster och kemikalier.

– Därför bygger vi i trä och målar med linoljefärg. När vi ersätter dagens isolering med pappersfiber så blir det naturligt rakt igenom. Som ett timmerhus, fast modernt. Tjusningen med trä som material är ju också att det doftar gott och man blir glad av det när man ser det. Det känns verkligen naturligt att bo i ett trähus, som att vara i skogen till skillnad från hur det känns att vara i ett betonghus med stålmaterial, till exempel.

Kronan på verket väntar på verket. >
 Det vackra trätornet med takmålningar
 av konstnären Christian Beijer väntar
 på att passas ihop med sitt
 Jupiter & Gran-hus – när det en
 dag byggs i Sundsvall.

ETT SMYCKESLIKT SNICKERI

Jupiter & Gran vill även erbjuda en vacker arbetsplats och snickeriet på 600 kvadratmeter pryder sin plats på gården. Här har Daniel Blomqvist tagit chansen att leva ut sina stilideal till fullo. Med en färgsättning som liknar ädelstenar – smaragder och ametister – fönster som ser ut som smycken, sirlig snickarglädje och konstnärliga väggmålningar av Eva Norberg är det inte förvånande att byggnaden utsetts till "Årets vackraste byggnad" i Sverige, via Arkitekturupprorets omröstning.

– Det var roligt! Det är härligt och viktigt med en fin arbetsmiljö. Det handlar om många timmar per dag i många år som vi ska jobba här, så det är verkligen något som är värt att satsa på, säger Daniel Blomqvist.

Inne i snickeriet vilar en i det närmaste sakral stämning. Ljuset faller in som från ovan genom de vackert arbetade fönstren och bildar en trivsam atmosfär i mötet med de ljusst smögula träväggarna. Just hur spröjsade fönster med ljusets hjälp bildar ständigt skiftande skuggspel inomhus är en av många anledningar till att Daniel älskar äldre arkitektur.

Bland hyllorna väntar sådana fönster, dekorerade med glasrutor i olika kulörer, ritade av Daniel och tillverkade av Jupiter & Grans samarbetspartner i Estland. Fönstren ska snart lyftas på plats i Tornvillan på Södermalm i Sundsvall, ännu ett historiskt trähus som Jupiter & Gran tagit sig an med varsam renovering som inte lämnar några tidstypiska detaljer åt slumpen.

– Vi ska få in mer snickarglädje i det huset. Egentligen ska Jupiter & Gran bara bygga nytt, men jag kunde inte låta bli att ta mig an det huset eftersom det är så himla fint och det känns som ett väldigt roligt projekt.

Noggrannheten med detaljer har också lett till att Jupiter & Gran ritat och utvecklat träkök som uppfyller de rätta stilidealerna. Tillverkningen sker i samma skickliga händer som producerar fönstren.

– Det är en stor fördel för oss att ha samma leverantör på fönster, dörrar och kök. Det kostar lite mer att specialtillverka förstås, men på det här sättet minimerar vi antalet kontakter som behövs och eftersom vi har jobbat tillsammans länge vet vi att vi får väldigt bra produkter, säger Daniel Blomqvist.

^
Daniel Blomqvist växte upp i Sundsvall, omgiven av skogen och Stenstans utsmyckade fasader från förra sekelskiftet. Det väckte en kärlek till den klassiska arkitekturen – och trä. Effektiva lösningar till rimliga kostnader är viktiga parametrar för Jupiter & Gran. Men man borde även tala mer om värde över tid när det gäller vackra bostäder och byggnader i offentlig miljö, tycker Daniel Blomqvist.

I snickeriet finns även ett trappsystem i laserskuren, bockad plåt med dekorativa, utskurna ljusinsläpp på varje steg. Även det är inspirerat av Sundsvalls stenstad.

– På varje steg lägger man en stenskiva. Det är ett test som vi gjort och ett exempel på ett trappsystem som är billigt att producera, lätt att montera och samtidigt har ett roligt utseende.

VÄRDE – INTE ENBART KOSTNAD

Jupiter & Gran vill också visa att det inte är dyrare att bygga tidlöst vackert och långsiktigt hållbart. Och skulle det trots allt bli lite dyrare, ja, då kanske man ska se till värdet det tillför dem som ska bo i huset och dem som passerar det varje dag. Stenstan i Sundsvall är en fortfarande en ögonfröjd för både besökare och bosatta, snart cirka 130 år efter att husen byggdes, påpekar Daniel.

Den ursprungliga tanken var att få bygga det första flerbostadshuset i just Sundsvall. Tomten, ritningarna och bygglovet var klara, men en överklagan från Trafikverket satte stopp för planerna. Nu ser det första flerbostadshuset i stället ut att bli verklighet i Åre. I skrivande stund väntar Daniel på besked om bygglov för det 3,5 våningar höga huset i byns centrum, som ska få en mer fjällbetonad känsla och färgsättas med klassiskt brunt och inte så klassiskt blått.

– Det används för lite färg, tycker jag! Det kunde många bli bättre på. Jag blev inspirerad i San Francisco där många hus är färgglada och har svårt att släppa det. Men jag anpassar färgerna efter platsen där vi bygger, säger Daniel Blomqvist.

Snickeriets juveltoner är framtagna av konstnären Christian Beijer.

– De som är strikt klassiska tycker inte att man ska ha så stark lila på ett hus i klassisk stil. Men många tycker att det har varit roligt också. Den gröna färgen är inspirerad av granskogen och den lila av rallarrosen som vuxit längs järnvägarna, som varit viktiga för skogsindustrin. Och järnvägen gick här förr, berättar Daniel Blomqvist.

ETT HUS I TAGET

Hans grundregel är att arbeta med ett hus i taget utan att tänka för mycket på vad som ska hända sedan.

– Det känns skönast. Det brukar bli populärt när vi lägger upp bilder på vårt arbete och då kan det komma in förfrågningar. Men vi gör inga jobb åt kunder nu, bara egen produktion och för uthyrning. Men så behöver det inte alltid vara. Jag är öppen för andra projekt framöver, säger Daniel Blomqvist.

Han upplever att det har varit lätt att hitta likasinnade under åren.

– Det har gått bra och liksom hänt av sig själv. Man dras väl till det man har gemensamt och det har gällt våra anställda snickare, arkitekter och andra.

Och kanske blir det ännu lättare i framtiden.

– Det känns som att det har hänt mycket de senaste tio åren och att klassisk arkitektur blivit mycket mer populärt igen. Förut kunde det förknippas med något bakåtsträvande. Men nu ritas det faktiskt fler hus som är mer åt det klassiska hållet, säger Daniel Blomqvist.

Sveriges vackraste snickeri? Konstnären Christian Beijer har valt kulörerna och konstnären Eva Norberg har skapat väggmålningarna med motiv som associeras med platsen. SCA som drev pappersbruk här fram till 1990 representeras av både timmerflottning och pappersrullar.

Takplåtarna som ska pryda tornet är en nyproduktion av plåtarna på pampiga Hirschska huset i Sundsvall. "Jag tycker att man får inspireras hur mycket som helst av arkitektur! De som gjort originalen får ta det som ett gott betyg", säger Daniel Blomqvist.

OM NAMNET

Namnet Jupiter & Gran anspelar på kvarter i Sundsvalls stenstad som fått namn efter planeter och att traktens rikedomar kommer från skogen. Det passar också in på att trähusen är en blandning av ny teknik och klassisk arkitektur, som ett möte mellan himmel och jord – eller Jupiter och gran.

VÄGEN LIGGER ÖPPEN

FÖR ELEKTRIFIERAD TUNG TRAFIK

TEXT HÅKAN NORBERG FOTO MATTIAS BARDÅ

Fredrik Allard leder omställningen till eldrift för lastbilstillverkaren Scania. Han ser stora möjligheter att tillsammans med skogsindustrin kunna bryta ny mark för eldrivna tunga transporter.

– Vi är båda anrika industrier i norra Europa, vi har höga hållbarhetsambitioner och här finns god tillgång till grön el. Vi har alla förutsättningar för att lyckas, säger han.

“Inom områden där man klarar sig med eldrift kommer det att vara det mest ekonomiska.”

SCANIAS HUVUDKONTOR i Södertälje byggdes 1966, lagom till företagets 75-årsjubileum. Att fasadens röda tegel påminner om de äldre verkstadsbyggnaderna på området är ingen slump. Materialet kommer från samma tegelbruk och valdes för att signalera tradition och kvalitet. Intill kontorsbyggnaden ligger sjön Saltskogsfjärden, i folkmun kallad Scaniasjön, och restaurangen The Lake House. Hit kommer Fredrik Allard, Senior Vice President och chef för e-mobilitet inom Scania, under en paus från företagets årliga internationella chefsmöte som pågår vid huvudkontoret.

– Alla de andra kommer väl att komma ut lagom till att jag ska fotograferas, säger han roat, men också aningens besvärat.

Efter att ha ägnat de senaste hundra åren åt att förfina förbränningsmotorn står lastbils- och busstillverkaren Scania – tillsammans med resten av den motoriserade världen – inför ett skifte till något annat, icke-fossilt. Och om du frågar Fredrik Allard så är det batteriteknik och elektricitet som är svaret.

– Det finns förstås fler alternativ, men vi är övertygade om att det är batteritekniken och laddning som är framtiden för vår bransch, eftersom det har den bästa kostnadsbilden. Inom Europa kommer hälften av vår försäljning vara elektrisk år 2030, säger han och listar en handfull trender som stödjer resonemanget.

Den första avslöjar varför det är sannolikt att Scantias försäljning av elektriska lastbilar inledningsvis kommer att öka mest inom Europa. EU ligger nämligen främst i världen när det gäller både lagkrav och subventioner som syftar till att sänka koldioxidutsläppet. De samlade lagstiftningsförslag som kallas Fit for 55 är ett av de tydligaste exemplen, där målet är att minska utsläppen av växthusgaser med minst 55 procent till 2030, jämfört med 1990 års nivåer.

Samtidigt, och sannolikt som en följd av skärpta lagar och högre klimatambitioner från EU, ökar transportköparnas krav på hållbara alternativ i Europa. Det leder i sin tur till att åkerierna ökar sin andel av elektriska fordon.

FOTO SCANIA

SCANIA

Den svenska buss- och lastbilstillverkaren Scania grundades 1891 i Malmö och ägs i dag av tyska Volkswagen AG. Företaget har cirka 50 000 anställda i omkring 100 länder. Scantias lastbilar har genom åren vunnit branschtester för bland annat komfort, köregenskaper och låg bränsleförbrukning. I dag har företaget fokus på skiftet till mer hållbara transportsystem, där elektrifiering är en viktig del.

Kostnadsbilden som Fredrik nämner handlar om att den totala driftskostnaden för elektriska lastbilar är på god väg att bli lägre än för motsvarande diesellastbilar. Elektriska lastbilar är fortfarande mer än dubbelt så dyra att köpa in, men lägre underhållskostnader och fallande elpriser gör ellastbilar till ett allt intressantare alternativ även ekonomiskt.

– Vi närmar oss snabbt ett läge där transportföretag kan nå break-even redan efter två år för en investering i en ellastbil, säger Fredrik Allard.

PARTNERS VIKTIGT INOM UTVECKLING

En viktig ingrediens i Scantias produktutveckling, inte minst inom den så aktuella elektrifieringen, är lastbilstillverkarens samarbeten med så kallade *pilot partners*, företag som är villiga att delta i gemensamma pilotprojekt för att hitta de bästa lösningarna för framtiden. Scania genomför löpande såna projekt inom flera affärsområden, som skogsnäringsen, fjärrtransporter, kollektivtrafik och skogsindustrin.

– Scania är ett innovativt företag, men vi är sällan först med oprövad teknik. Tillförlitlighet är väldigt viktigt för våra kunder, så vi släpper ingenting till marknaden förrän det håller tillräckligt hög kvalitet, säger Fredrik Allard.

En lastbil ska kunna rulla 200 000 mil, ungefär tio gånger så långt som en personbil, och det kräver gedigen produktutveckling och grundliga tester. Sedan 2022 utvärderar Scania tillsammans med SCA och forskningsinstitutet Skogforsk en elektrisk timmerbil på sträckan mellan Gimonäs och Obbola utanför Umeå. Timmerbilen var den första i sitt slag i världen när den togs i drift och har i dag rullat omkring 6 500 mil.

En diesellastbil släpper ut cirka 55 ton koldioxid per år på den sträcka som testbilen kör. Eltimmerbilen, som drivs med grön el, har därmed minskat utsläppen med omkring 110 ton koldioxid under testperioden.

Drivlinan, alltså den elektriska motorn och komponenterna som överför kraften till marken, är Scantias egenutvecklade för elfordon, men testlastbilens batteripaket består av flera batterier avsedda för elektriska personbilar. Det fanns helt enkelt inga alternativ när testperioden inleddes.

– När vi tog fram den här piloten packade vi ihop flera personbilsceller för att kunna testa vår nya elektriska drivlina på en lagom rutt. Och det har fungerat väldigt bra. Bilen är kapabel att dra tung last och den sexväxlade lådan gör att det känns som att köra utan någon last alls, säger Fredrik Allard.

”Scania står för något väldigt speciellt, här finns en stolthet och ett unikt sätt att bygga lastbilar.”

Under de två år som den elektriska timmerlastbilen har testats har batteritekniken hunnit ifatt, vilket gör eldrift till ett reellt alternativ för tunga transporter. De elektriska lastbilar som Scania tillverkar i dag har ett egenutvecklat batteri optimerat för tunga transporter. Laddkapaciteten är 370 kW, vilket gör att batteriet kan laddas fullt på 45 minuter med megawattladdning (MCS), och batteriet har en livslängd på upp till 150 000 mil.

– Vi vill äga tekniken i våra bilar och batterierna är inget undantag. Vi har ett partnerskap med svenska Northvolt, som levererar celler till oss som vi själva tillverkar batterier av, säger Fredrik Allard och fortsätter:

– Northvolt förde in battericellsproduktion i Europa. Partnerskapet gör att vi har produktionen nära, vi får bättre insyn i var råmaterialet kommer ifrån, och vi behöver inte vara beroende av leverantörer från andra länder.

UNIKT MODULSYSTEM FÖR LASTBILAR

Fredrik Allard gick direkt från ingenjörstudier vid Kungliga tekniska högskolan i Stockholm, KTH, till en traineetjänst på Scania och sedan vidare till anställning. I dag har han jobbat inom företaget i 28 år, i olika roller.

– Vi var många som ville till Scania efter studierna och jag har alltid brunnit för produkten, tekniken och varumärket. Scania står för något väldigt speciellt, här finns en stolthet och ett unikt sätt att bygga lastbilar som lockade mig, säger han.

Det unika sättet att bygga lastbilar syftar på att Scania inte tillverkar bilmodeller, utan komponenter i ett modulsystem. Dessa komponenter kan i sin tur sättas ihop för att producera tunga fordon där motorkraft, drivmedel, lastkapacitet, hytt, växellåda, och så vidare, är anpassade för respektive kund och användningsområde.

Fredrik Allard har jobbat inom Scania på flera orter i Sverige och internationellt, bland annat som ansvarig för företagets största lastbilsfabrik, med drygt 2 000 anställda, som ligger i Holland. När han sex år senare återvände till huvudkontoret i Södertälje, med ansvar för Scantias alla monteringsfabriker i Europa, fick han upp ögonen för att elektrifieringen var den största och mest spännande utmaningen inför framtiden. När företaget för snart fyra år sedan skapade en ny roll med ansvar för elektrifiering inom hela Scania, fick Fredrik uppdraget.

– Den största utmaningen var att ställa om vår produktion till att kunna tillverka både el- och förbränningsfordon i samma linje, men vi lyckades och där är vi i dag, säger han.

TIMMERTRANSPORT LÄMPLIG FÖR ELDRIFT

Med det batteri- och produktionstekniska ur vägen kvarstår något som länge tagits upp som en potentiell flaskhals för elektrifierad tung yrkestrafik, nämligen infrastrukturen för laddning.

– Det där utmålås som ett större problem än vad det faktiskt är. För korta- och medellånga transporter kommer laddningen i huvudsak att ske vid transportörernas depåer och destinationer. Fjärrtransporter är förstas beroende av publik laddning och utmaningen blir att dra fram elen, säger Fredrik Allard.

Snittavståndet för en timmertransport i Sverige är 90 kilometer, vilket gör skogsnäringen till en lämplig kandidat för elektrifiering. Fredrik Allard betonar att ingen klarar stora förändringar på egen hand och att det gäller att hitta partners med samma ambitioner och mål, vilket Scania har funnit i SCA.

– Det är som att stjärnorna står i linje. Norra Europa är dominerande inom både skogsindustrin och fordonsindustrin, så här finns alla möjligheter för att lyckas med elektrifieringen av tunga transporter. ☞

FOTO: SCANIA

FOTO: ANTON AHLINDER / SCA

INNOVATIONER INOM ELTIMMERBILAR

DEN ELEKTRISKA TIMMERBILEN som Scania, SCA och forskningsinstitutet Skogforsk testat utanför Umeå har hittills minskat utsläppen med omkring 110 ton koldioxid jämfört med en diesellastbil. Timmerbilen är den första i sitt slag i världen och har i dag rullat omkring 6 500 mil.

Nu tar SCA en ny eltimmerbil från Scania i bruk, även den en världsnöhet. Det är den första eltimmerbilen som med egen kran kan hämta virke i skogen för vidare transport till en terminal. Detta tar elektrifieringen av timmertransporter till ett helt nytt område i logistikkedjan – ända ut i skogen.

Den nya eldrivna timmerbilen är en del i skogsbranschens innovationsprojekt TREE* som arbetar för att hälften av skogsindustrins nya lastbilar ska vara eldrivna till 2030, vilket beräknas minska koldioxidutsläppen med 260 000 ton.

* TREE står för "Transition to efficient, electrified forestry transport".

ÅTERBRUKAD OS-BY

SOMMAR-OS I PARIS är över, men OS-by'n lever vidare. De nybyggda träfastigheter som utgjorde boende för tusentals atleter och ledare, omvandlas nu till permanenta bostadshus och en levande stadsdel med parkområde, företag, hotell, affärer och skolor.

Hela OS-by'n byggdes som ett återbruksprojekt med hybridkonstruktioner där trä utgör huvudmaterialet i nära hälften av byggnaderna. Prefabricerade träelement var en viktig del i lösningen för att klara både miljökraven i Paris stad och tidspressad montering i stadsmiljö. Efter omvandlingen som enligt planen startar i november 2024 och slutförs under 2025 kommer området att erbjuda cirka 2 500 nya bostäder.

FOTO PARIS 2024 / RAPHAEL VRIET

Trälock för klimatsmart plock

MED FÖRNYBARA LOCK i formpressad träfiber i stället för plast, tar svenska salladsjätten Picadeli ytterligare ett steg i sin strävan efter minimal miljöpåverkan. Picadeli startade med en salladsbar i Västsverige år 2009. I dag finns bolagets barer för plocksallad, *Arctic Salad Bar*, i 2 000 butiker runt om i Europa. Bolaget drivs av att erbjuda hälsosam mat till alla och säljer många miljoner sallader varje år. De gröna take away-lådorna är också

cellulosabaserade och de nya locken öppnar för möjligheten att i dagsläget minska plastavfallet med 120 ton per år. För att uppmuntra till återvinning, kan kunderna även panta sina använda förpackningar genom att scanna en kod på salladslådan med en app och checka in på den återvinningsstation där lådan lämnas. Belöningen består av rabatter eller pengar som även kan doneras till välgörenhet.

Avancerad byggteknik bakom stilrent landmärke

DET TOLV METER HÖGA UTSIKTSTORNET Kärven drar internationella blickar till Getteröns naturreservat vid den svenska västkusten. Designen som påminner om en bunt vridna strån har förverkligats med avancerad teknik i ett samarbete mellan White Arkitekter och konstruktörer från Ramboll. Kärven består av 140 regler som hålls samman med utskurna metallringar i en tredimensionell vävliknande struktur.

– Vi har arbetat med välkända trädimensioner. En träregel på 2”4 tror jag att de flesta kan relatera till, det är i det närmaste symbolen för träbyggnad. De skapar ett mönster på långt håll men är något man kan hålla i handen om man kommer nära, säger arkitekt Lukas Nordström från White Arkitekter i ett pressmeddelande.

Verket invigdes i augusti 2024.

DIGITALA PRODUKTPASS

Hållbarhet i fokus

TEXT KERSTIN OLOFSSON FOTO DENNIS ERSÖZ

Om några år ska i stort sett alla produkter som säljs inom EU ha digitala produktpass. Det gäller även sågade trävaror. Produktpassen kommer att göra det enkelt för kunder att få tillgång till en mängd uppgifter om varorna, bland annat när det gäller hållbarhet.

– Det gör det lättare att göra hållbara val och underlättar återbruk och återvinning, säger Bernt Olausson, projektledare för digitalisering vid branschorganisationen Svenskt Trä.

Vad är digitala produktpass?

– Produktpassen innebär att varje produkt får en unik spårbar identitet och kopplas till en datakälla där det finns information om just den produkten. Informationen kan handla om allt från tekniska egenskaper till miljö- och hållbarhetsegenskaper och olika former av instruktioner. För sågade trävaror kommer det till exempel att finnas uppgifter om var produkten är tillverkad, dess produkttegenskaper, vilken klimatpåverkan den haft under tillverkningen och den beräknade livslängden.

Varför införs det krav på digitala produktpass?

– Det är en del av EUs arbete med att ställa om till ett mer cirkulärt och hållbart samhälle. Digitala produktpass ingår i en ny lagstiftning, Ecodesign Sustainable Products Regulation (ESPR), som bland annat syftar till att uppfylla Europas åtagande i Parisavtalet.

Med hjälp av digitala produktpass blir det lättare för företag och konsumenter att välja hållbara alternativ. De underlättar också övergången till en mer cirkulär ekonomi, där produkter kan återanvändas, återvinnas eller tas om hand på ett miljövänligt sätt. Om man till exempel ska renovera ett hus eller riva en altan kommer det att bli lättare att avgöra hur man kan återanvända virket, i och med att man har tillgång till mer information om virkets egenskaper.

Vilka fördelar finns det för trävarubranschen?

– Eftersom trä är ett hållbart material blir de digitala produktpassen ett sätt att konkret visa upp materialets olika fördelar. Det ökar konkurrenskraften gentemot andra material.

Vilka är det som berörs av kravet?

– I stort sett alla som sätter en produkt på marknaden inom EU.

När ska de digitala produktpassen vara klara?

– Batterier och textilier är de produktgrupper som är först ut och de ska ha produktpass till 2027. Sågade trävaror hör till gruppen byggprodukter och för den gruppen har det exakta datumet inte slagits fast än, men det ligger något eller några år längre fram.

Vad händer nu?

– De närmaste åren ska EU ta fram mer detaljerade anvisningar för digitala produktpass och kompletterande lagstiftning för olika produktgrupper. Under tiden jobbar Svenskt Trä och andra branschorganisationer i Europa intensivt med olika förberedelser. Det handlar bland annat om att hitta standardiserade sätt att bygga upp gemensamma datamallar för träprodukterna. En utmaning är att träprodukter ofta har långa livscyklar, på runt 100 år. Vi måste hitta system som fungerar i så långa perspektiv.

Vad behöver företag i trävarubranschen göra?

– Större företag behöver redan nu sätta sig in i frågan och börja ta fram information om sina produkter. Mindre företag kan avvakta ett par år till. En del tycker att det här känns betungande, särskilt med tanke på att det även är andra krav på gång, bland annat kopplat till annan lagstiftning, som avskogningsförordningen och byggproduktförordningen.

Men jag är övertygad om att det kommer att finnas bra stöd att tillgå när det är dags att agera. Bland annat ska EU ta fram digitala verktyg för att hjälpa mindre företag med produktion av digitala produktpass och det kommer att växa fram tjänsteföretag som har kompetens att hjälpa till med frågorna.

Digitala produktpass kommer att kräva en del jobb och kommer att kosta en del, men det är samtidigt ett bra sätt att lyfta fördelarna med trä. Information om produkterna blir ett allt viktigare konkurrensmedel. 📄

FOTO: BJÖRN LEIJON

^
Bernt Olausson, projektledare för digitalisering vid branschorganisationen Svenskt Trä.

SKILLNADEN MELLAN PRODUKTPASS OCH EPD

Båda är verktyg för att främja transparens och hållbarhet, men de skiljer sig åt i omfattning och syfte. Digitala produktpass är bredare och omfattar all information om en produkt, medan EPD är en gedigen kartläggning av vilken miljöpåverkan en produkt har och har ett stort fokus på resursåtgång och koldioxidutsläpp. Om man har tagit fram EPD:er för sina produkter kan man lägga in information från dem som en del av de digitala produktpassen.

A close-up photograph of several wooden planks, likely from a boat or a high-quality furniture set, covered in numerous water droplets. The droplets are of various sizes and are scattered across the surface of the wood, which has a rich, warm brown tone. The lighting is soft, highlighting the texture of the wood and the glistening surface of the water.

”Det går att göra så mycket med trä!”

TEXT HÅKAN NORBERG FOTO ADOBE STOCK

Att få träprodukter att hålla ännu längre, och kunna användas i fler än en produkt under sin livstid, utan att för den delen kompromissa med träets hållbara egenskaper. Det är fokus för forskaren Dennis Jones vid Luleå tekniska universitet.

– Om byggnader i trä håller längre, och därmed lagrar koldioxid under längre tid, så bidrar det till att nå klimatmålen, säger han.

TAKT MED ATT HÅLLBARHETSKRAVEN ökar så ökar behovet av att hitta byggmaterial med ett så lågt klimatavtryck som möjligt. Trä och träprodukter, med sin förmåga att kapsla in och fortsätta lagra koldioxid under hela sin livslängd, blir därmed ett alltmer attraktivt alternativ, som har framtiden framför sig.

Dennis Jones och hans kollegor vid Luleå tekniska universitet i Skellefteå forskar kring användningsområden för trä och restmaterial som flis och spån. När det gäller massivt trä riktar forskningen in sig på att ta ytterligare steg framåt inom tre områden: stabilitet, det vill säga att trä krymper och sväller; beständighet, alltså att trä kan angripas av fukt, svamp eller insekter; och brand.

Med en smartare användning och utvecklade metoder för behandling av trä finns potential att göra ett redan hållbart material ännu bättre.

– Impregnering mot fukt är ett exempel. Där har vi länge haft fungerande metoder, men vi letar efter vattenbaserade alternativ som är lika effektiva som dagens metoder, säger Dennis Jones.

– Genom att hitta sätt att behandla trä med mer naturliga ämnen skulle träprodukterna dessutom gå att återanvända i högre utsträckning än i dag, till exempel som spån i skivor. Ju längre vi kan använda trä utan att bränna det, desto bättre, säger Dennis Jones.

Just nu har Dennis och hans kollegor "åtta, nio idéer på väggen" som de ska jobba med under de kommande månaderna, för att försöka hitta en lösning.

Han återkommer ofta till smarta lösningar. Att vi behöver vara kluriga och kloka i sökandet efter nya sätt att använda trä. Och klok och klurig tycks han vara själv. Vid frukostbordet en morgon satt han och bläddrade i några vetenskapliga uppsatser.

– Som man gör, säger Dennis och skrattar.

Han läste om två enkla kemikalier som tillsammans fick trä att lysa i UV-ljus, och tänkte att det var intressant. Kanske skulle det kunna förhindra att ligninet i ytan på träet bryts ner och grånar, vilket kan orsaka att getingar lockas till cellulosan och skadar materialet.

Där och då föddes ett tio veckor långt forskningsprojekt för en doktorand på besök från Frankrike.

– Vi forskar på alla aspekter av trä. En del säger att vad då, trä är väl bara trä, men det är det inte. Det går att göra så mycket! Och i rätt sammanhang kan även en pytteliten förändring göra väldigt stor skillnad.

När det gäller framtiden och vad som kommer närmast i hans forskning, är Dennis Jones lite hemlighetsfull.

– Vissa saker kan jag inte prata om ännu, för det är really cutting edge stuff. Men jag kan säga att trä är framtidens material. Vi ska bara se till att göra så mycket som möjligt av det. ☺

PHOTO: PRIVAT

^
Dennis Jones, forskare vid Luleå tekniska universitet.

HÅLLBART EMBALLAGE

MED 70 PROCENT ÅTERVUNNEN PLAST

TEXT KERSTIN OLOFSSON FOTO AMANDA SJÖKVIST

Emballage runt virkespaket ska skydda mot väta, smuts och solens strålar. Det ska dessutom vara tåligt så att det inte rivs sönder under transporten.

– Nu börjar SCA använda ett nytt emballage som består av 70 procent återvunnet material, utan att vi tummar på kvaliteten. Vi blir först på marknaden med ett emballage som har en så hög andel återvunnen plast, säger Jerry Larsson, affärsområdeschef SCA Trä.

EMBALLAGET TILLVERKAS av Trioworld, som är en av Europas största aktörer inom förpackningslösningar som är baserade på plastfilmer. De är ledande i utvecklingen av cirkulär plast, tack vare ett nära samarbete med kunderna.

Tidigare har Trioworld haft upp till 50 procent återvunnet material i sitt virkesemballage, men nu lanserar de Loop70 som består av hela 70 procent återvunnet material.

– Det har varit en utmaning och krävts mycket arbete, men vi har lyckats öka andelen återvunnen plast samtidigt som vi bibehåller kvalitet och styrka. Vi har flera olika material att utgå ifrån när vi tar fram ”recept” för emballagen och efter ett intensivt arbete har vi kommit fram till en mix som fungerar utmärkt, säger Tom Rautakorpi, produkt-specialist på Trioworld.

STORA KLIMATFÖRDELAR

Den höga andelen återvunnet material i emballaget ger stora klimatfördelar. Loop70 förväntas ge 54 procent lägre växthusgasutsläpp jämfört med samma produkt gjord av jungfrulig plast.

– SCA är ett klimatpositivt företag och år 2023 bidrog vi med en klimatnytta som motsvarar mer än en fjärdedel av Sveriges fossila utsläpp. Men vi jobbar hårt med att minska de egna utsläpp som fortfarande kvarstår och just emballagen är något vi har kollat på under en längre tid. Virke är en hållbar produkt och det är viktigt att även emballagen är hållbara, konstaterar Jerry.

En annan stor fördel med Trioworld Loop70 är att tillverkningen sker i en anläggning strax utanför Sundsvall, vilket innebär korta avstånd till SCA:s enheter.

SUSTAINABLE WOOD
FROM SWEDEN

SUSTAINABLE WOOD
FROM SWEDEN

SUSTAINABLE WOOD
FROM SWEDEN

SCA

SCA

SCA

SCA

SCA

SCA

Loop 70%
Recycled plastic

Loop 70%
Recycled plastic

Loop 70%
Recycled plastic

2420 mm

SUSTAINABLE WOOD
FROM SWEDEN

SUSTAINABLE WOOD
FROM SWEDEN

SCA

SCA

SCA

FOTO TORBJÖRN BERGQVIST

Tom Rautakorpi, produktspecialist på Trioworld.

FAKTA

Trioworlds Loop70 virkestäckning innebär att minst 70 procent av produkten är PCR, det vill säga plast som återvunnits efter att den använts i det syfte som den tillverkades för. PCR står för Post Consumer Recyclates.

– Att vi kan minimera transporter är så klart också positivt för klimatet, säger Jerry.

Först ut att börja använda det nya emballaget från Trioworld var SCA:s sågverk i Rundvik och Gällö, samt hyvlerierna i Stugun och Tunadal.

CERTIFIERING GER GARANTI

Hos Trioworld pågår ständigt arbetet med att minska klimatavtrycket ytterligare och hitta nya lösningar.

– I dagsläget går det inte att göra virkesemballage av 100 procent återvunnet material, utan att tappa många av de egenskaper som emballaget behöver ha. Men det finns fler vägar framåt. Vi tittar bland annat på att göra mer biobaserade material och där ser vi spännande möjligheter, säger Tom Rautakorpi.

Trioworlds produktion med återvunnet material granskas av en oberoende part, något som allt fler kunder efterfrågar.

– Certifieringen görs av Recyclac och säkerställer spårbarheten i leveranskedjan. Vi är de första som erbjuder en produkt med 70 procent PCR, alltså plast som har återvunnits efter att den använts av konsumenterna, och som kan verifieras genom en Recyclac-certifiering, säger Tom Rautakorpi.

INSAMLING BEHÖVER ÖKA

Efterfrågan på återvunnet material i emballage ökar på många marknader. Det är både en effekt av politiska beslut och av att företag och branschorganisationer har ett ökat fokus på hållbarhet. Men för att kunna öka andelen återvunnen plast generellt krävs att mer material samlas in.

– I dag slängs tyvärr mycket av emballaget, så vi jobbar intensivt för att öka medvetenheten kring hur det ska sorteras och samlas in. Plastavfall är en råvara som vi vill ta vara på och samtidigt förhindra att den går till förbränning. En utmaning är att emballaget hanteras på många olika ställen, allt från byggvaruhus till hyvlerier, byggarbetsplatser och hemma hos privatpersoner, konstaterar Tom Rautakorpi.

Förutom att informera om vikten av att samla in materialet bygger Trioworld återvinningsanläggningar runt om i Europa för att säkerställa tillgången på återvunnen plast.

– Hela samhället går mot en ökad cirkularitet. Vi arbetar proaktivt för att erbjuda cirkulära förpackningslösningar med bibehållen kvalitet, i linje med EU:s klimatmål. Ett nära samarbete med kunder som ligger i framkant i sitt hållbarhetsarbete är avgörande för att kunna lyckas. ♻️

Loop 70%
Recycled
plastic

2436 **Triowo**

FOTO ANNA ROSELL

BEIJER VÄLKOMNAR HÅLLBARA EMBALLAGE

– Det är värdefullt med leverantörer som går före och visar vilka möjligheter det finns när det gäller hållbara emballage. Det säger Alexandra Rosenqvist, miljö- och hållbarhetschef vid byggvaruföretaget Beijer, en av SCAs trävarukunder.

HON POÄNGTERAR att det blir allt viktigare att kunna redovisa konkreta uppgifter kring byggprodukters miljöpåverkan, allra helst när det gäller påverkan på klimatet. Det gäller inte bara data för själva produkterna, utan även för emballagen. Efterfrågan på uppgifter drivs bland annat av det kommande kravet på livscykelanalyser, så kallade EPD:er.

– Med Loop70 visar SCA att det går att ta ytterligare steg när det gäller emballage. På Beijer har vi höga krav när det gäller plastmaterial, men nu har SCA överträffat dem och det öppnar upp för nya möjligheter, säger Alexandra Rosenqvist.

Beijer kommer att skruva upp sitt arbete med återvinning av emballage och annat.

– Vi höjer våra interna krav och gör flera satsningar för att en större andel material ska sorteras på rätt sätt vid våra olika enheter, säger Alexandra Rosenqvist.

Starka relationer på växande marknad

TEXT HÅKAN NORBERG FOTO THE TIMBER GROUP

- ◀ De senaste investeringarna vid The Timber Groups sågverk i Herringswell har ökat kapaciteten med 22 procent.

The Timber Group importerar och förädlar trävaror som via egna byggvaruhandlare når byggindustrin och privatkunder i hela Storbritannien. Fokus ligger på utveckling och hållbarhet.

– Vi arbetar med pålitliga leverantörer av hållbara träprodukter och har en lång relation med SCA, säger Christopher Wait, produktchef på The Timber Group.

RIDGEONS FOREST PRODUCTS, som förvärvades av Huws Gray 2018, blev en del av The Timber Group i januari 2023. The Timber Group, som ursprungligen var en del av förvärvet av företaget inom Grafton Group, kom till Huws Gray i juni 2021, vilket gjorde företaget till den största oberoende leverantören av byggmaterial i Storbritannien.

Företaget levererar byggmaterial till alla delar av trävaruhandeln och byggindustrin i England, Skottland och Wales. Dess träs Sortiment består av bjälkar, hyvlat virke, profiler, beklädnad, trall, behandlat trä, slipers, reglar och staketpaneler, allt med fullständig spårbarhetscertifiering.

Christopher Wait är produktchef och arbetar med import och distribution av trävaror på The Timber Group i Herringswell, tidigare Ridgeons Forest Products.

– Jag ansvarar för inköp både för The Timber Groups kunder och för vidare distribution inom Huws Gray i hela Storbritannien, säger han.

Han beskriver en verksamhet i tillväxt, präglad av utveckling. Både Huws Gray och The Timber Group växer genom förvärv av företag som passar in i koncernens kultur av familjeägda företag med starka relationer till både kunder och leverantörer.

INVESTERINGAR FÖR FRAMTIDEN

The Timber Group har nyligen öppnat en ny produktionslinje vid sågverket på sin tolv hektar stora anläggning i Herringswell, som fokuserar på hyvlat och profilerat virke av barrträ, behandlad trall och beklädnad. Produktionen drivs på fem moderna linjer för sågning och bearbetning för att garantera kontinuerlig leverans och jämn produktkvalitet.

Den senaste investeringen i linje fem har lett till en kapacitetsökning med 22 procent på sågverket.

– Tack vare innovationen i Stenner- och Weinig-maskinerna kan sågverket arbeta i högre hastigheter utan att kompromissa med den kvalitet som The Timber Group är känd för, säger Christopher Wait.

Företaget investerar nu i elektriska truckar för att ersätta de dieseldrivna som används på sågverket, ett projekt som pågått sedan 2021.

FOTO THE TIMBER GROUP

FOTO SCA

^ Christopher Wait, produktchef, The Timber Group. Och Markus Henningsson, marknadsdirektör, SCA Wood.

< The Timber Group ersätter löpande dieseldrivna truckar med elektriska.

– Det är spännande! Både det faktum att vi växer och att vi tar nya steg inom hållbarhet. Och som trävaruföretag är minimalt svinn djupt rotat i verksamheten, så vi tar även vara på alla restprodukter, säger han.

I dag har The Timber Group strax under 250 anställda, och Huws Gray har totalt över 5 500 anställda, och mer än 250 byggvaruhandlare. Christopher började i branschen som timanställd arbetare, gick vidare till maskinoperatör vid sågverket och därefter till inköp. Flera av hans kollegor har följt en liknande karriärväg, från arbetare till tjänsteman.

– Jag tycker att det är bra att många av oss vet vad som faktiskt händer med trävarorna och har respekt för det. Det är en styrka, säger han.

UNDERSÖKER AI-LÖSNINGAR

The Timber Group och Huws Gray undersöker för närvarande AI-lösningar, i första hand för att minska administrativa arbetsuppgifter och öka effektiviteten i verksamheten.

– Med hjälp av OCR-skanning kan vi omvandla leverantörs- och kunddokument till digital information, som i sin tur kommunicerar med våra egna system, säger Wait och fortsätter:

– När vi har nått våra initiala mål kommer vi att applicera AI bredare, på funktioner som inköp, produktionsplanering, transportplanering

och lagerövervakning. Detta är en del av vår övergripande strategi.

Förra året levererade SCA betydande volymer högkvalitativ furu och gran till The Timber Group i Herringswell, där den förädlas till listverk och annat synligt trä.

– Vår affär med SCA växer i takt med att vår egen verksamhet expanderar, säger Christopher Wait.

LÅNGSIKTIGA RELATIONER VIKTIGA

Så här beskriver Markus Henningsson, marknadsdirektör på SCA Wood, samarbetet med The Timber Group.

– Vi strävar efter att jobba med kunder som vi bedömer är framtida vinnare på sin marknad, och The Timber Group är en sådan kund i Storbritannien. Vi har en lång affärshistoria ihop och är väldigt glada över att jobba och utvecklas tillsammans med dem.

Markus framhåller The Timber Groups arbete med utveckling, innovation och effektivitet och tar företagets investeringar i både produktionsanläggningar och handlare som exempel.

– Långsiktigheten är central för oss, inte minst för att vi jobbar med egna båtsystem till Storbritannien. Då är det viktigt med kunder som The Timber Group, säger han. ☞

DEN GLADA CENTRALSTATIONEN

DEN DANSKA ARKITEKTBYRÅN

Henning Larsen har vunnit uppdraget att bygga om och revitalisera området kring centralstationen i Prag med sitt designförslag Šťastný Hlavák (Den glada centralstationen). Designen kretsar kring ett stort trätak som förenar den omgivande parken, centralstationen och transportcentret. För att rymma en ny spårvagnshållplats och skapa bättre förutsättningar för kollektivtrafiken kommer taket av limträ att lyftas 13 meter över terminalgolvet och ersätta den nuvarande stålbalkskonstruktionen och parkeringsdäcket.

Designen för hela området betonar hållbarhet, mikromobilitet och att främja liv och rörelse i Vrchlického Sady-parken. Projektet påbörjades 2023 och kommer att färdigställas 2033.

Vackert och hållbart

FÖR ETT ARKTISKT KLIMAT

TEXT KERSTIN OLOFSSON FOTO MONICA GEBHARDT

Långt, långt upp i nordöstra Norge ligger den lilla staden Vadsö. Med sin arktiska natur bjuder den på vackra vyer, men också på ett hårt klimat. När Varanger Invest skulle förvandla en näringsfastighet till ett flerbostadshus stod tåliga material i fokus, tillsammans med estetik.

– Till de inglasade balkongerna sökte vi en panel som hade det där lilla extra. Då hittade vi den vågiga versionen av SCA Lynx, som ger ett mjukt och vackert intryck, säger Håvar Gaski Brevik, en av ägarna till Varanger Invest.

Balkongernas väggar har klänts med den vågiga varianten av SCA Lynx. Uttrycket på panelerna förändras ständigt, beroende på hur ljuset faller under dagen och året. SCA Lynx pryder även entrén.

VADSÖ ÄR EN av de kuststäder där Hurtigrutten stannar till. Turisterna brukar fascineras av det karga, arktiska landskapet och de stora vidderna. Sommartid njuter besökarna av midnattssolen och de som kommer hit på vintern kan få se norrskenet spela över himlen.

VY ÖVER HAVET

Här i Vadsö driver Håvar Gaski Brevik och hans bror Torjus företaget Varanger Invest, som renoverar och bygger fastigheter. Här om året fick de upp ögonen för en intressant affär. Byggnaden där den lokala tidningen hade hållit till skulle komma ut till försäljning och de tyckte att läget var perfekt.

– Huset ligger mitt i centrum och bara några meter från havet. Utsikten är fantastisk, men en vy över hamnen och ut över Barents hav, säger Håvar Gaski Brevik.

Köpet gick i lås och planeringen satte i gång. De valde att riva ut allt, ända in till betongstommen, och börja om från noll. Hela planlösningen

gjordes om i samarbete med en arkitekt och huset förvandlades till ett bostadshus med nio lägenheter, fördelade på tre plan. Det finns även ett bottenplan med garage.

Att ta vara på utsikten på bästa sätt var självklart. Lägenheterna fick därför generösa balkonger, som glasats in för att förlänga säsongen.

– Balkongerna är både en härlig plats att vara på och ett smycke för byggnaden, säger Håvar Gaski Brevik.

STÅ EMOT BLÅST OCH SALT

När Varanger Invest valde material till byggnaden var det främst två saker som stod i fokus: att de skulle hålla länge och vara vackra.

– Materialen måste klara av de hårda väderförhållanden som är i Vadsö, utan att det krävs så mycket underhåll. Det här är inte ett område där det kommer så mycket nederbörd, men det är kallt och blåser en hel del. Och eftersom huset bara ligger några meter från havet är det mycket salt i luften, så det måste vi ta hänsyn till, säger Håvar Gaski Brevik.

^
Håvar Gaski Brevik, en av ägarna av Varanger Invest.

FAKTA

Projekt: En näringsfastighet förvandlades till flerbostadshus.

Byggherre: Varanger Invest.

Arkitekt: 70°N arkitektur.

Antal våningsplan: Fyra, varav tre med lägenheter och ett med garage.

Antal lägenheter: Nio.

I fokus för materialval: Hållbarhet och estetik.

Panel: SCA Lynx, designad av Camilla Schlyter, A1- och A4-varianterna.

PANEL MED SKUGGEFFEKTER

Det var alltså även viktigt med estetik och till väggarna inne på balkongerna ville Håvar Gaski Brevik och hans bror ha något utöver det vanliga, något som stack ut. På en mässas upptäckte de SCA Lynx, en ytterpanel som kan beställas i en vågig form.

– Den vågiga varianten av SCA Lynx är annorlunda och spännande. Den böljande formen ger ett mjukt intryck och förutom att sätta panelen på balkongernas väggar har vi även valt att använt den vid ingången till huset. I taket på balkongerna valde vi den släta varianten, säger Håvar Gaski Brevik.

Den vågiga varianten av SCA Lynx ger också en extra effekt. Den skapar nämligen skiftande skuggeffekter beroende på hur solen står. Uttrycket förändras ständigt, utifrån hur ljuset faller under dagen och året.

– Det ger extra liv och variation, konstaterar Håvar Gaski Brevik.

Panelen vid entrén kommer att vara mycket exponerad för väder och vind. Och eftersom balkongernas inglasningar är öppningsbara

kommer även den panelen att utsättas för det arktiska klimatet.

– Men trä är ju riktigt tåligt. Det är en av huvudanledningarna till att vi valde det, säger Håvar Gaski Brevik.

MATCHAR BÖLJANDE FASAD

SCA Lynx passar perfekt ihop med de övriga materialen som valts för husets exteriör.

– Fasaden är klädd med Plannja Sinus, en plåtprofil som är böljande även den. Den vågiga varianten av SCA Lynx tar upp den formen på ett väldigt bra sätt.

Färgen på plåtprofilen är silvermetallic, medan SCA Lynx är laserad i en ton som heter *Naturligt åldrad*, en ljus och varm beige nyans. Färgkombinationen är både harmonisk och effektfull.

– Det blir riktigt snyggt, precis som vi tänkt oss, Håvar Gaski Brevik. ☺

”Allt kommer att påverkas av AI”

TEXT HÅKAN NORBERG FOTO MATTIAS BARDÅ

AI-forskaren Danica Kragic Jensfelt ser en framtid där robotar är ett stöd då vi människor inte räcker till, inte bara i farliga industriella yrken, där vi redan ser dem, utan även inom vård och omsorg.

– Alla områden kommer att påverkas av den här utvecklingen, men vissa tar längre tid än andra, säger hon.

DANICA KRAGIC JENSFELT är civilingenjör, professor i datalogi och forskare inom artificiell intelligens, robotik och maskininlärning vid Kungliga tekniska högskolan, KTH, i Stockholm. Hon sitter i styrelsen för företag som H&M, Saab och Wallenbergsfärens ägarbolag FAM, och hon har utsetts till årets AI-svensk av branschorganisationen Techsverige.

För åtta år sedan, 2016, sa Danica Kragic Jensfelt så här i radioprogrammet Sommar i P1:

”Jag vill uppleva ett samhälle där människor inte behöver utföra jobb som är farliga eller tråkiga.

Ett samhälle där alla, oavsett sina kognitiva förmågor, kan leva ett bra liv. Ett samhälle där äldre kan fortsätta leva hemma och få den hjälp de behöver. Ett samhälle med säker trafik som inte

påverkar naturen. Mycket av detta kan uppnås med robotisering.”

Sedan dess har artificiell intelligens, AI, blivit ett begrepp på allas läppar, men hittills är framstegen till största del begränsade till det teoretiska. Systemen imponerar på oss med text, bilder och analyser, medan genombrotten inom praktiska tillämpningar är blygsammare.

– Jag vill och hoppas på samma saker som jag pratade om då, men system som är fysiska och ska interagera med människor är fortfarande en stor utmaning, säger Danica Kragic Jensfelt och fortsätter.

– Vi människor har olika förmågor och förväntningar, och vårt fokus varierar. Så hur ska vi bygga system och robotar som fungerar för alla, i alla situationer?

DET PRAKTISKA ÄR KOMPLEXT

Att skapa en robot som kan byta sängkläder, med alla rörelser och variationer som det innebär, är långt mer komplicerat än att skapa ett system som kan generera text och bilder baserat på inläst material. Men det finns också andra skäl till varför utvecklingen inom det teoretiska går före det praktiska.

– Vi är villiga att betala mycket för att få hjälp med att tänka, men inte lika mycket för att få hjälp med att göra. Därför hamnar fokus ofta på högavlönade och kunskapsintensiva yrken, inte på de praktiska och lågavlönade, säger Danica.

Hon tar sitt stora intresse för sömnad som exempel. Den tjänsten, att sy kläder, vill samhället inte betala särskilt mycket för, men hennes akademiska kunskaper är väldigt värdefulla på arbetsmarknaden. Hon berättar att det kognitiva och intellektuella historiskt sett har varit förbehållet de högre samhällsklasserna. Det krävdes pengar för att få tillgång till utbildning, men det fysiska kunde nästan alla utföra.

– Nu blir vi förtrollade av att AI kan göra saker som kräver mycket kunskap, som att svara på frågor eller generera bilder, men vi har fortfarande nästan inga tekniska lösningar som kan utföra de fysiska arbetsuppgifter som människor gör för andra människor.

Danica Kragic Jensfelt lyfter gärna fram robotikens och AI:s möjligheter inom vård och omsorg. Ämnet kan vara känsligt och nästan tabubelagt, men Danica utmanar sociala normer och värderingar direkt och pragmatiskt.

– Om det finns en maskin som kan torka dig i rumpan när du blir gammal så kommer du att föredra det i stället för att din son, dotter eller någon från hemtjänsten ska göra det, säger hon.

Hennes förhållningssätt och förmåga att tala så här frankt om robotar som tar hand om människor bottenar i att hon har sett behovet på nära håll. Danicas son har särskilda behov och efter att ha tagit hand om honom i 16 år ser hon inga problem med att få avlastning av en maskin.

◀ "Språkmodeller bygger på tydliga regler, på grammatik. Det är väldigt enkelt jämfört med den fysiska verkligheten."

– På vilket sätt skulle det vara negativt med en robot som kunde ta hand om min son utefter hans förutsättningar och behov? Vi tar för givet att bara för att vi är människor så kan vi ta hand om andra människor, men så är det inte alltid. Och vi orkar inte hur mycket som helst.

TÄNKANDE OCH KÄNNANDE ROBOTAR

Hur bemöter en person i världen en människa med särskilda behov, som kanske plötsligt börjar skrika och inte slutar? Hur fungerar det med chauffören i skoltaxi och läraren i lektionssalen? Och hur kan en utmattad förälder vara närvarande för sitt barn när det är som allra jobbigast?

Danica Kragic Jensfelt tror att våra liv skulle bli bättre om vi hade tillgång till "tänkande och kännande" robotar i dessa situationer.

– Att ha de här tankarna gör inte att man är en dålig människa, utan att vi är ärliga. Tänk om en robot kunde bemöta min son lika kärleksfullt som jag bemöter honom när jag är som bäst, även när det är jobbigt. Då skulle vi slippa många av de dåliga stunderna och i stället kunna ägna oss åt saker vi tycker om när vi är tillsammans.

Danica har utmanande idéer även i andra frågor, som till exempel om självkörande bilar. Hon säger att det tar oerhört lång tid och innebär stora onödiga investeringar att få självkörande bilar att samsas med bilar som människor kör, eftersom människor inte alltid rättar sig efter regler vilket gör att det kan uppstå problem.

– Tänk om vi politiskt kunde besluta att förbjuda bilar som vi kör själva. Och så snurrar i stället självkörande bilar där ute, som vi kan boka via en app. Tänk möjligheterna för stadsplanering! 🚗

Läs Danica Kragic Jensfelts text här intill, om vad robotar utför i dag och vad de med hjälp av AI kan tänkas göra i framtiden, bland annat inom skogsindustrin. ➤

Från tänka till göra med AI

MIN FORSKNING TÄCKER OMRÅDEN artificiell intelligens och robotik. Begreppet "artificiell intelligens", som ursprungligen myntades av John McCarthy 1956, syftade till att hitta sätt att skapa maskiner som använder språk, löser problem och förbättrar sig själva genom lärande och interaktion. McCarthy och hans kollegor trodde att de skulle behöva en sommar för att uppnå detta. Trots enorma investeringar och mycket akademisk och industriell forskning har vi först under de senaste åren sett några av de förmågor i maskiner som de hoppades på då, för länge sedan.

Att generera bilder, text eller ljudströmmar kräver ingen fysisk interaktion med världen – det vill säga att utföra de flesta av de aktiviteter människor använder sina händer och armar för. Detta leder oss till robotar – maskiner som vi föreställer oss ha både kognitiv (tänkande) och mekanisk (görande) intelligens. Föreställ dig din dag – från att vakna till att gå och lägga dig – hur mycket är tänkande och hur mycket är görande, och hur mycket är båda samtidigt?

Människans historia är full av uppfinningar (och drömmar!) som fokuserade på att förenkla och automatisera våra jobb, göra dem säkrare och mer kreativa. Robotar var ursprungligen avsedda att hantera smutsiga, tråkiga och farliga jobb – jobb som människor inte kan eller bör utföra. Och även om det fortfarande finns många exempel på såna jobb, finns det områden där integrationen av AI och robotar ger mycket hopp om en ljusare framtid.

Drönare används i dag för att övervaka skogar och identifiera enskilda träd som ska avverkas, och inom kort kommer vi att ha maskiner som kan skörda träd från luften. Det kommer att finnas robotar som kan städa parker från skräp, samlar plast i havet och plocka blåbär.

De lösningar som finns i dag är kanske inte helt autonoma eller kapabla att hantera svåra förhållanden som regn, vind eller snö. Det finns fortfarande inga robotar som kan hålla en blind persons hand och hjälpa denne att korsa vägen, inga robotar som kan byta blöjor på en bebis eller duscha en människa med begränsad rörlighet. Det finns inga kommersiella robotar som kan hjälpa till med storskalig sopsortering eller reparera exklusiva klädesplagg eller skor.

Idéerna, önskingarna och löftena lever vidare, och det finns stora initiativ över hela världen för att uppnå några av dessa mål. Fram till dess kommer vi att fortsätta att fascineras av algoritmer som kan generera bilder och översätta text, generera ljud och sammanfatta information, visualisera data och identifiera misstänkta banktransaktioner. Vi bör inte glömma att dessa endast omfattar mjukvarudelen, och problemen med deras transparens och integritet är ännu inte lösta.

Att generera en bild eller en ljudström vi ogillar kanske inte är ett stort problem, men en robot som inte kan sluta torka eller massera din rygg kan vara det.

DANICA KRAGIC JENSFELT
AI-FORSKARE

”Balanserat införande blir avgörande”

NYTT EU-RAMVERK FÖR ATT ÅTERSTÄLLA NATUR

TEXT KERSTIN OLOFSSON BILD SCA

I juni antog EUs miljöministrar förordningen om naturrestaurering, Nature Restoration Law. Det finns en risk att förordningen, i kombination med andra EU-lagar, leder till en minskad tillgång på klimatsmart råvara från skogen.

– Det är givetvis viktigt att förbättra förutsättningarna för biologisk mångfald, men det behöver göras på ett sätt som inte blir kontraproduktivt för vare sig klimatet eller tillgången på träprodukter, säger Anders Edholm, hållbarhets- och kommunikationsdirektör vid SCA.

NATURE RESTORATION LAW är en del av EU:s gröna giv som lanserades 2019. Syftet med lagen är att återställa natur och förbättra den biologiska mångfalden. Förordningen

antogs efter en två år lång lagstiftningsprocess, som kantades av stark kritik från många håll.

– I grunden är syftet bra och det går helt i linje med SCA:s inriktning på att bedriva ett hållbart skogsbruk. Men det finns en hel del brister i sättet att angripa frågan, även om den beslutade förordningen är bättre än ursprungsförslaget, säger Anders Edholm.

FÄRDIG PLAN INOM TVÅ ÅR

Lagen innehåller olika delmål för hur mycket som ska vara restaurerat till år 2030, 2040 och 2050, men i dagsläget finns det stora osäkerheter kring vad det konkret kommer att innebära. Varje EU-land ska nu ta fram en plan för restaureringsåtgärder och peka ut vilka områden som ska restaureras. Planen ska vara färdig inom två år.

Lagen är ett "ramverk", vilket innebär att den sätter ramar med mål om vad som ska uppnås. Sedan är det upp till varje medlemsland att besluta hur målen ska uppnås, med förbehållet att EU-kommissionen ska godkänna medlemsländernas planer.

– Ett balanserat införande av lagen är avgörande för att lagen inte ska medföra en negativ inverkan på råvarutillgången. I Sverige är frågan särskilt viktig eftersom vår nuvarande hantering av vissa frågor som är kopplade till skogen skiljer sig markant från hanteringen i andra EU-länder. Vi behöver till exempel närma oss övriga länder i hur bedömningar av naturtypernas status görs. Och framför allt behöver Sverige ändra det referensår som vi använder för att bedöma den nuvarande statusen. Det är helt avgörande, säger Anders Edholm.

OLIKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Sverige har hittills jämfört naturtypernas status med hur situationen antas ha varit före industrialismen, alltså i mitten av 1800-talet. Många andra länder jämför i stället med naturtypens utbredning vid ländernas inträde i EU, alltså mer än 100 år efter det år som Sverige valt som referens. Det ger helt olika förutsättningar.

FOTO KRISTOFER LÖNNÄ

Anders Edholm, hållbarhets- och kommunikationsdirektör vid SCA.

EN DEL AV EU:S GRÖNA GIV

Inom ramen för EU:s gröna giv finns lagstiftning som syftar till att nå målet om ett klimatneutralt EU år 2050 och stärkt biologisk mångfald. Två centrala delar av den gröna given är lagen om naturrestaurering och avskogningsförordningen (EUDR). Lagen om naturrestaurering syftar till att återställa natur och förbättra biologisk mångfald, medan EUDR syftar till att motverka avskogning i EU och i länder som exporterar till EU.

FOTO ADOBE STOCK

– Den svenska regeringen har signalerat att de vill se en ändring här, så vi har goda förhoppningar, säger Anders Edholm.

Han menar att förordningen om naturrestaurering kommer att ha begränsad påverkan på den svenska skogsnäringen fram till år 2030. Hur det blir därefter beror på hur Sverige väljer att implementera lagen.

– Samtidigt finns det flera andra regler och direktiv inom EU som kan komma att få en stor inverkan på skogsnäringen inom hela EU. Det gäller inte minst LULUCF, som reglerar hur stor kolsänka varje EU-land ska bidra med för att EU:s gemensamma klimatmål ska nås, säger Anders Edholm.

BEHOV AV KLIMATSMART RÅVARA

Han menar att utvecklingen i stort går mot ett minskat uttag av virke inom det europeiska skogsbruket, vilket innebär mindre tillgång till klimatsmart råvara.

– Att minska råvarutillgången är kontraproduktivt för övergången till ett hållbart samhälle. För att vi ska kunna minska vårt behov av fossila material behövs det mer – inte mindre – förnybar råvara från skogen. Politikerna måste se till helheten och säkerställa att skogsnäringen kan fortsätta att vara en hörnsten i klimatomställningen, säger Anders Edholm.

Han framhåller att det går utmärkt att kombinera höga miljöambitioner med ett aktivt skogsbruk.

– Ett sätt att utveckla den biologiska mångfalden är att göra fler aktiva åtgärder i de områden som redan är avsatta. Återvätning och naturvårdsbränningar är några exempel på åtgärder som gynnar många arter. Alternativa avverkningsmetoder och den generella naturhänsyn som tas i alla områden som brukas är också viktiga och effektiva åtgärder. 🌱

SCAs förädlade produkter som BIM-objekt

TEXT KERSTIN OLOFSSON FOTO ADOBE STOCK

En BIM-plattform (building information model) är som ett digitalt bibliotek med objekt som behövs för ett byggprojekt, bokstavligt talat allt från golv till tak. Med hjälp av objekten kan arkitekter och andra projektörer skapa digitala modeller av ett byggnadsprojekt – och samtidigt samla all teknisk information om byggkomponenterna.

– Nu finns våra förädlade träprodukter som till exempel ytterpanel, trall och konstruktionsvirke på BIMobject, säger Ville Huittinen, chef för SCA Wood Scandinavia.

SYFTET MED BIM är att underlätta byggnadsprojekt i hela kedjan från design till konstruktion och genomförande. Här finns mängder av objekt, som till exempel olika sorters tak, fasader, dörrar, fönster och möbler. Med hjälp av objekten skapar projektörerna en 3D-modell av byggnaden och får samtidigt all viktig information om de olika byggkomponenterna samlad på ett och samma ställe. Informationen gäller allt ifrån mått och vikt till prestanda och möjliga färgval.

– Det underlättar enormt och innebär att arkitekterna snabbt och enkelt kan förstå produkternas egenskaper, direkt inne i den programvara som de sitter och arbetar i dagligen. Och eftersom varje objekt är dynamiskt kan arkitekten prova att byta till exempel dimension eller färg och jämföra olika val, säger Magnus Karlsson, nordisk försäljningschef på BIMobject.

SPECIFIKA EGENSKAPER

Förutom att leverantörer av bygg- och inredningsprodukter kan ladda upp sina egna specifika produkter på en BIM-plattform, kan projektörerna använda så kallade generiska objekt. Det är objekt som representerar en viss kategori av produkter, exempelvis takpannor av tegel eller fasader av trä.

– Men många arkitekter föredrar att använda tillverkarnas specifika objekt, med de exakta egenskaper som gäller för precis dem, säger Magnus Karlsson.

Det finns flera plattformar för BIM och bim-object.com är den största. De har en global verksamhet och 4,5 miljoner användare. Sedan en tid tillbaka finns SCA:s förädlade träprodukter som valbara objekt på deras plattform, bland annat ytterpaneler där arkitekten kan välja bland alla SCAs profiler och valfritt färgsystem och kulör utifrån Jotuns sortiment. Även trall och konstruktionsvirke finns som valbara objekt.

LÄTTA ATT JOBBA MED

– Arbetssättet för arkitekter och ingenjörer har förändrats totalt och i dag är BIM ett mycket viktigt arbetsredskap för dem. Genom att ladda upp våra produkter vill vi underlätta deras vardag. I och med att alla tekniska produktdata finns tillgängliga blir det enkelt att se vilka produkter som bäst uppfyller de specifika krav och önskemål som finns. På så sätt blir det ännu smidigare att använda SCA:s produkter, säger Ville Huittinen.

Han påpekar att det här steget också är viktigt för användningen av trä generellt.

– Ju fler träprodukter som finns som BIM-objekt, desto större möjligheter finns det för projektörer att välja alternativ av trä.

Mycket arbete har lagts ned på att filerna för SCA:s produkter ska vara lätta att jobba med för projektörerna.

– Användarvänligheten är i fokus, så det är viktigt att filerna inte blir stora och tynger ner modelleringen. Filerna innehåller mycket data, men är samtidigt smidiga att jobba med, säger Magnus Karlsson.

FÖRDEL FÖR HÅLLBARA ALTERNATIV

BIM har även fördelar ur ett hållbarhetsperspektiv. I specifikationerna för produkterna finns nämligen den hållbarhetsdata som SCA har tagit fram för produkternas EPD:er. EPD står för Environmental Product Declaration och är en gedigen kartläggning av vilken miljöpåverkan en produkt har från skogen fram till grinden ut till kund.

– Att den informationen finns med innebär att bimobject.com blir ett viktigt verktyg för att enkelt kunna välja hållbara alternativ, vilket är A och O i dag. Under året kommer vi dessutom att presentera den här informationen på ett nytt sätt, så att det blir enklare för besökarna att verkligen räkna på hållbarhetsfaktorerna, säger Magnus Karlsson.

SCA är pilotanvändare av den funktionen, med start under det fjärde kvartalet i år.

En annan miljöfördel med projektering i BIM är att det blir enklare att göra exakta mängdberäkningar och bra materiallistor.

– På så sätt blir det mindre materialspill, vilket är bra för både miljön och ekonomin, säger Magnus Karlsson.

BIDRAR TILL OMSTÄLLNINGEN

Byggbranschen står för cirka 40 procent av världens koldioxidutsläpp och behöver en snabb omställning till förnybara materialval och cirkulära processer.

– Genom att göra våra träprodukter lättillgängliga i BIM bidrar vi till den omställningen. Det blir lättare att välja träprodukter, som ju både är långlivade, klimatsmarta och förnybara, säger Ville Huittinen.

SCA:s träprodukter finns i dag tillgängliga som BIM-objekt för marknaden i Sverige och Norge. Inom kort kommer de även att finnas tillgängliga i Storbritannien. Arbetet fortsätter med att göra fler produkter tillgängliga som BIM-objekt och expandera på fler marknader. 🌱

FOTO BIMOBJECT

FOTO TORBJÖRN BERGKVIST

^
Magnus Karlsson, BIMobject, och Ville Huittinen, SCA.

AI-robot rensar plankor på spik

En AI-styrd robot som drar ut spik ur träplankor har potential att rädda miljontals ton trä som annars skulle gå till spillo. Hos det amerikanska företaget Urban Machine tränar man just nu upp roboten som ger använt trä nytt liv.

URBAN MACHINE STARTADE år 2021 och har kommit en bra bit på väg i utvecklingen av AI-roboten som identifierar och avlägsnar spik ur plankor från rivningar och byggen. Grundaren och ingenjören Eric Law kom på affärsidén när han sökte ett område där han verkligen kunde göra skillnad ur hållbarhetssynpunkt – och samtidigt skapa ekonomisk vinst.

Eftersom det saknas flöden för återanvändning eller återvinning av trä i USA blir lösningen ofta att material med hög kvalitet går till förbränning eller mals ner till fyllnadsmassor. Under bara ett år ska så mycket som 12,2 miljoner ton trä ha deponerats tillsammans med annat avfall, enligt United States Environmental Protection Agency.

Men om plankorna kan befrias från spik, blir de genast lättare att återanvända. Urban Machine övar robotens artificiella intelligens så att den lär sig att känna igen formen på olika sorters spikar, nitar och stift samt vilken taktik som är bäst för att dra ut dem. Plankorna körs genom maskinen som scannar dem och fräschar upp dem från smuts och rost, innan de når AI-roboten som drar ut spikar från alla sidor och riktningar. Det sista steget är en metalldetektor som larmar om spik finns kvar. I så fall får brädan gå en vända till.

Än så länge hanterar Urban Machine roboten på egen hand vid sin anläggning utanför San Francisco. De som hittills varit mest intresserade av plankorna är exempelvis restauranger och vingårdar i Kalifornien som gärna vill införliva vackra, unika material med intressant historia i sina besöksanläggningar – och stärka sin miljöprofil. På sikt vill Urban Machine leverera sin uppfinning ut till rivningssajter och återvinningsanläggningar där de ansvariga själva kan stå för spikutdragningen och återbruk.

KÖP DE HÄR BYXORNA!

Men det är inte det enda vi vill att du gör.

Vidda Trousers har testats på vandringsleden i över 25 år. Vi har utvecklat dem för att vara slitstarka, funktionella och tidlösa och tillverkat dem med målsättning att orsaka minsta möjliga miljöpåverkan. De är gjorda för att hålla i flera årtionden och så småningom ges vidare till nästa generation eller säljas på andrahandsmarknaden.

Det leder till att färre varor behöver tillverkas, mindre energi behöver förbrukas och färre produkter hamnar på soptippen. Men för att det ska fungera måste du dra ditt strå till stacken genom att använda dem så länge som möjligt, sköta om och laga dem vid behov – och framför allt, inte byta ut dem mot nya byxor var eller varannan säsong.

Vi stöttar dig på vägen med råd om hur du sköter om din utrustning och med vår reparationservice.

Vad säger du? Vi hoppas att det låter lika vettigt för dig som det gör för oss – och för miljön.

